

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

ПИСЛАР Т.П.

*Одеський національний медичний університет
ім. М.І. Пирогова, м. Одеса, Україна*

Модернізація сучасного освітнього процесу пов'язана з підвищенням рівня володіння іноземними мовами. Насамперед це стосується покращення комунікативної компетенції, основу якої становить лексична база студентів і вміння оперувати нею. Засвоєння лексичної складової іншомовного спілкування завжди визначали стрижневим компонентом навчання мови. Попри загальне визнання пріоритетності цього завдання саме лексична компетенція викликає труднощі в тих, хто опановує мову, з одного боку, оскільки вимагає тривалої роботи над лексикою, а з іншого – у викладачів, які мають так організувати роботу над лексичним матеріалом, щоб зробити її якомога ефективнішою, забезпечивши автоматизацію використання навички. Більше того, саме викладач має створити умови для постійного використання студентами набутої лексики, її оновлення, інтеграції та подальшого повторення.

Сучасна концепція вищої освіти передбачає організацію навчального процесу на основі набору компетенцій, які мають загальнокультурний та професійний характер. Від випускників вищих навчальних закладів (надалі- ВНЗ) очікують уміння здійснювати іншомовну мовленнєву діяльність як у повсякденній, так і в професійній сфері. Отже, в майбутніх спеціалістів необхідно сформувати високий рівень комунікативної компетенції, що є малоймовірним без гарного володіння іншомовною лексикою. Іншомовна лексична компетенція є мовною основою й стрижневим компонентом комунікативної компетенції. Їх можна розглядати як динамічну єдність: лексична компетенція формується в процесі комунікативної діяльності студентів, а комунікативна компетенція вдосконалюється паралельно зі становленням лексичної компетенції, тобто їх формування взаємозалежне[2].

Проблему формування іншомовної комунікативної компетентності (далі- ІКК) у студентів немовних спеціальностей досліджувало велика кількість вітчизняних та зарубіжних вчених-методистів, а саме: І. Берман, Ю. Пассов, В. Теніщева, Р. Елліс (R. Ellis), І. Нейшн (I. Nation) та ін.

Комунікативна компетентність є важливим структурним компонентом професійної компетентності, якісною характеристикою особистості фахівця, що охоплює сукупність науково-теоретичних знань, практичних умінь і навичок у

сфері здійснення професійної комунікації, досвід здійснення професійної взаємодії, стійку мотивацію професійного спілкування[6].

На думку науковця А. Хуторського, потрібно розрізняти терміни «компетенція» і «компетентність», оскільки компетенція – це сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), а компетентність – це володіння людиною компетенцією, що містить її особисте ставлення до предмета діяльності, тобто це здатність не тільки володіти знаннями, але й потенційно бути готовим їх застосовувати у нових життєвих ситуаціях[2]. Тобто якщо компетентність характеризують знання, уміння, навички та способи організації спілкування, то компетенцію — здатність фахівця використовувати набуті знання, сформовані вміння тощо.

Так, Ю. Солодовнікова, досліджуючи ІКК як умову вдосконалення професійної підготовки фахівця, стверджує, що вона є комплексним особистісним ресурсом, що забезпечує можливість ефективної взаємодії у процесі використання іноземної мови як засобу вирішення важливих професійних задач[4].

Дослідниця В.Теніщева, наголошує, що спочатку потрібно навчити студента іншомовному спілкуванню, а потім інтегрувати його іншомовну комунікативну компетентність у систему виробничих зв'язків, тобто використання знань іноземної мови на практиці[5; с.37].

Таким чином, іншомовна комунікативна компетентність є інтегральною характеристикою професійної діяльності фахівця, що представляє собою комплекс знань, умінь і навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову для спілкування у професійній діяльності та для самоосвіти і саморозвитку особистості[3].

Результатом сформованості іншомовної комунікативної компетентності виступає мовна особистість, що є універсальною загальнопедагогічною категорією, яка характеризується такими якостями, як самостійність, здатність будувати взаємодію і взаєморозуміння з партнерами спілкування, включатися в сучасні світові процеси розвитку суспільства[2].

На думку дослідниці Берізко М.І., існує суттєва різниця у формуванні іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів та студентів немовних спеціальностей(наприклад, соціальні працівники, юристи, державні службовці та ін.). Так, в Загальноєвропейських рекомендаціях визначено рівні володіння іноземної мови, які покладено в основу Типових Програм з іноземної мови для університетів та інститутів, які готують філологів та студентів немовних спеціальностей. Відповідно до цих Рекомендацій щодо рівня володіння іноземної мови студент-філолог має «володіти уміннями вільно

висловлюватися без суттєвої витрати часу на пошук адекватних мовних засобів у процесі досягнення ним соціальних, академічних і професійних цілей», тобто володіти іноземною мовою на рівні досвідченого користувача (C1 та C2) [1;273].

Таким чином, тенденція до професіоналізації викладання іноземної мови загалом реалізується у формуванні навичок спілкування за професійною тематикою, однак такий підхід, як свідчать дослідження та практика, не дозволяє вирішувати задачу формування умінь та навичок, необхідних студентові для здійснення завдань професійного змісту з використанням засобів іноземної мови. Тому формування іншомовної комунікативної компетентності, яке передбачає «накладання» іншомовних навичок на предметний зміст професії під час виконання професійних завдань, вбачається як підхід, у межах якого викладання дисципліни «Іноземна мова» у навчальному плані підготовки майбутнього фахівця, не формально, а змістовно буде спрямовано на досягнення цієї мети [3].

Література:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. : д-р пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Берізко М. І. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів педагогічних спеціальностей/М.І. Берізко//Вісник психології і педагогіки [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/%D0%91%>;
3. Костенко Н. І. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів ВНЗ нефілологічних спеціальностей [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/pdf>;
4. Солодовникова Ю. Ю. Формирование иноязычной коммуникативной компетентности как условие совершенствования профессиональной подготовки специалиста социальной работы: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования»–Курск, 2009. – 28 с.
5. Тенищева В. Ф. Интегративно-контекстная модель формирования профессиональной компетенции: автореф. дис. на соискание уч. степени д. пед. наук: 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / В.Ф. Тенищева. – М., 2008. – 44 с.
6. Чиханцова О. Роль іншомовної професійної комунікаційної компетенції під час оволодіння фахом у ВНЗ [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.social-science.com.ua/>